

Nội dung bài viết

1. [Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Cô bé bán diêm \(Kết nối tri thức\)](#)

Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Cô bé bán diêm (Kết nối tri thức)

Trước khi đọc

Câu 1 (trang 60 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Truyện kể hoặc bộ phim có nhân vật trẻ em gây ấn tượng là:

+ *Cô bé bán diêm*

+ *Hòng tử bé, ...*

Câu 2 (trang 60 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Một vài cảm nhận của em về nhân vật đó:

Ví dụ: Nhân vật cô bé bán diêm: ngoan ngoãn, yêu quý, đáng thương, ...

Đọc văn bản

Gợi ý trả lời câu hỏi trong bài đọc:

1. Theo dõi: *Chú ý các chi tiết miêu tả trang phục của cô bé bán diêm giữa trời đông giá rét.*

- Cô bé đầu trần, chân đất

- Lúc ra khỏi phòng có đi giày vải nhưng nó quá rộng nên em đã liên tiếp làm văng mất cả hai chiếc.

- Mặc chiếc tạp dề cũ kĩ đựng đầy diêm.

2. Dự đoán: *Điều gì sẽ đến với cô bé bán diêm trong đêm giao thừa?*

- Giữa trời đông giá rét, cô bé không có giày để đi, chân đỏ ửng lên, tím bầm lại vì rét.

- Em cố kiếm một nơi có nhiều khách qua lại để bán diêm nhưng khách qua đường đầu rảo bước nhanh và không đoái hoài gì đến em.

- Cả ngày em không bán được bao diêm nào, bụng đói, lang thang trên đường, không ai bố thí cho em chút đỉnh.

3. Theo dõi: Sau khi bà mất, gia đình cô bé bán diêm rơi vào tình cảnh như thế nào?

- Sau khi bà mất, gia sản tiêu tán, phải rời ngôi nhà xinh xắn để chui rúc trong một xó tối tăm, luôn luôn nghe những lời mắng nhiếc chửi rủa.

- Em bé không dám về nhà nếu như không bán được bao diêm nào vì sợ bố đánh.

- Ở nhà cũng rét, cha con em phải ở trên gác, sát mái nhà, mặc dù đã nhét giẻ rách vào các kẽ hở lớn trên vách nhưng gió vẫn thổi rít vào trong nhà.

4. Theo dõi: Mỗi lần quẹt diêm, cô bé nhìn thấy những hình ảnh gì? Đó là thực hay mơ?

- Ngọn lửa lúc đầu xanh lam, dần dần biếc đi, trắn ra, rực hồng lên quanh que gỗ, sáng chói trông đến vui mắt.

- Em tưởng như đang ngồi trước lò sưởi, lửa cháy nom đến vui mắt.

- Bàn ăn đã dọn, khăn trải bàn trắng tinh, toàn bát đĩa bằng sứ quý giá, một con ngỗng quay.

- Cây thông Nô-en, những ngọn nến sáng rực lấp lánh trên cành lá. Ngọn nến bay lên trời, biến thành những ngôi sao.

- Bà nội đang mỉm cười.

→ Tất cả những hình ảnh này đều là mơ, ảo ảnh, không có thực.

5. Theo dõi: Chú ý trình tự xuất hiện của các hình ảnh khi cô bé quẹt diêm:

- Lần thứ nhất: lò sưởi.

- Lần thứ hai: bàn ăn thịnh soạn với những món ăn ngon.

- Lần thứ ba: cây thông Nô-en.

- Lần thứ tư: bà nội hiền hậu.

6. Đối chiếu: Điều xảy ra với cô bé bán diêm có giống như dự đoán của em không?

- Em dự đoán cô bé bán diêm sẽ được gặp bà, bà dùng phép màu khiến cô bé không còn phải chịu rét, đói khổ nữa mà được sống sung túc, hạnh phúc.

- Nhưng cuối cùng, không như dự đoán, cô bé đã theo bà về chầu Thượng đế (đã mất).

7. Theo dõi: Có những hình ảnh trái ngược nào trong quang cảnh ngày đầu năm mới?

- Mặt trời lên trong sáng, chói chang, mọi người vui vẻ ra khỏi nhà – xó tường hiện ra thi thể em bé gái có đôi má hồng và đôi môi đang mỉm cười đã chết vì rét trong đêm giao thừa giữa những bao diêm trong đó có một bao đã hết nhãn.

- Mọi người chỉ bảo nhau: “*Chắc nó muốn sưởi cho ấm!*” mà không ai giúp đỡ em,...

*** Sau khi đọc**

Nội dung chính:

Truyện kể về hình ảnh cô bé bán diêm nghèo khổ, cô đơn, bất hạnh trong đêm giao thừa. Qua đó tác giả muốn gửi gắm một thông điệp giàu tính nhân đạo: hãy yêu thương và để trẻ thơ được sống hạnh phúc.

Gợi ý trả lời câu hỏi sau khi đọc:

Câu 1 (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Câu chuyện được kể theo ngôi thứ ba, người kể chuyện “giấu mình”, không xuất hiện.

Câu 2 (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Bối cảnh diễn ra câu chuyện: đêm gió rét dữ dội, lại là đêm giao thừa.

- Gia cảnh cô bé: nghèo khổ, bất hạnh, những người yêu thương em đều đã mất. Em đang sống cùng cha, nhà nghèo nên phải đi bán diêm. Trời lạnh nên mọi người đều rào bước nhanh, chẳng ai đoái hoài đến em. Không bán được bao diêm nào nên em không dám về nhà vì thế nào cha em cũng sẽ đánh em.

Câu 3 (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Ngoại hình cô bé bán diêm: đầu trần, chân đất giữa ngày giá rét dữ dội; tạp dề cũ kĩ,...

→ Cô bé phải sống cuộc sống nghèo khổ, đói rét; thiếu tình yêu thương, không có ai quan tâm, chăm sóc,...

Câu 4 (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Các lần quẹt diêm và hình ảnh hiện ra:

+ Lần thứ nhất: lò sưởi.

+ Lần thứ hai: bàn ăn thịnh soạn với những món ăn ngon: con ngỗng quay, ...

+ Lần thứ ba: cây thông Nô-en.

+ Lần thứ tư: bà nội hiền hậu.

- Ý nghĩa các lần quẹt diêm này:

+ Hình ảnh lò sưởi xuất hiện lần đầu tiên vì cô bé đang phải chịu đựng cái rét dữ dội.

+ Hình ảnh bàn ăn, con ngỗng quay lần thứ 2 vì em đang rất đói.

+ Em bé cô đơn khao khát tổ ấm, tình yêu thương, niềm vui, ... nên mơ về cây thông Nô-en và người bà yêu quý.

→ Như vậy trình tự xuất hiện của các hình ảnh đã được nhà văn miêu tả một cách hợp lí.

Câu 5 (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Thái độ, tình cảm của người kể chuyện qua cách miêu tả ngoại hình và tình cảnh của cô bé bán diêm:

+ *Em bé đáng thương, bụng đói rét vẫn lang thang trên đường.*

+ *Bông tuyết bám đầy trên mái tóc dài xõa thành từng búp trên lưng em, em cũng không để ý....*

- Cách nhấn mạnh sự tương phản giữa những ảo ảnh hiện lên sau mỗi lần quẹt diêm và hình ảnh của hiện thực phũ phàng khi diêm tắt; cách kể về cái chết của cô bé; ...

→ Vai trò của người kể chuyện và ý nghĩa của lời kể: Không chỉ tái hiện bức tranh đời sống mà còn thể hiện cách nhìn nhận, đánh giá về bức tranh đời sống ấy.

+ Giúp người đọc cảm nhận được nỗi xót xa, thương cảm và niềm yêu thương, trân trọng của người kể chuyện dành cho cô bé bán diêm.

+ Qua cách kể câu chuyện, cô bé bán diêm không chỉ hiện lên là một thân phận đau khổ, bất hạnh mà còn thơ ngây, trong sáng, đáng yêu như một thiên thần, xứng đáng được hưởng những gì đẹp đẽ, an lành, hạnh phúc nhất.

Câu 6 (trang 65 sgk Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Những câu văn miêu tả thái độ, hành động của người đi đường:

+ *Chẳng ai đoái hoài ..., chẳng ai bố thí cho em chút đỉnh ..., hoàn toàn lãnh đạm với cảnh nghèo khổ của em bé bán diêm...*

+ *Mọi người vui vẻ ra khỏi nhà..., Ngày mồng một đầu năm hiện lên trên tử thi em bé ngồi giữa những bao diêm, trong đó có một bao đã hết nhãn. Mọi người bảo nhau: “Chắc nó muốn sưởi cho ấm!”.*

- Suy nghĩ về cách ứng xử của người qua đường, có nhiều ý kiến trái chiều nhau:

+ Ý kiến 1: Thông cảm với người đi đường: Họ không để ý đến em vì quá vội vã trong ngày cuối năm nhiều bận rộn, vì giá rét; vì muốn nhanh chóng về với gia đình của mình,...

+ Ý kiến 2: Phê phán người đi đường đã thờ ơ, vô cảm trước một em bé đáng thương, cần được giúp đỡ; đứng đưng như hoàn toàn vô can trước cái chết của em.

→ Đề cao ý kiến 2 hơn vì: qua câu chuyện này, chúng ta cảm nhận được thông điệp mà An-đéc-xen muốn gửi gắm. Nhà văn không chỉ dành trọn tình yêu thương cho cô bé bán diêm mà còn thể hiện thái độ phê phán mạnh mẽ đối với sự thờ ơ, vô cảm trước con người, nhất là trước nỗi bất hạnh của trẻ thơ.

Câu 7* (trang 65 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Sự tương phản giữa thời tiết giá lạnh, gió rét dữ dội; giữa đêm giao thừa khi bao nhiêu gia đình đang quây quần, sum họp với hình ảnh “em gái nhỏ đầu trần, chân đi đất, đang dò dẫm trong đêm tối” : nhấn mạnh tình cảnh đáng thương, tội nghiệp của cô bé bán diêm.

- Sự tương phản giữa quá khứ êm đềm, hạnh phúc khi bà còn sống với hiện tại đau khổ, bất hạnh của cô bé không ai chăm sóc, yêu thương.

- Sự tương phản giữa những ảo ảnh hiện lên khi em bé quẹt diêm với những hiện thực nghiệt ngã khi diêm tắt: gọi niềm xót xa, thương cảm với em bé thơ ngây đang phải chịu cảnh đói rét, cô đơn.

- Sự tương phản giữa khung cảnh tươi sáng “mặt trời lên trong sáng, chói chang”, không khí tươi vui của ngày đầu năm mới với cảnh tượng em bé chết rét nơi xó tường “ng ỗ giữa những bao diêm, trong đó có một bao đã hết nhẵn”: thể hiện nỗi đau đớn trước cái chết của em bé; lên án sự thờ ơ, vô cảm của con người.

Câu 8 (trang 66 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Về kết thúc truyện “Cô bé bán diêm” có nhiều ý kiến khác nhau:

+ Truyện kết thúc không giống như nhiều truyện cổ tích khác vì cô bé bán diêm đã chết rét ngoài đường phố, ngay trong đêm giao thừa.

+ Truyện kết thúc “có hậu” vì cô bé bán diêm đã ra đi như một thiên thần; được đoàn tụ với người bà yêu quý ở nơi “chẳng còn đói rét, đau khổ nào đe dọa họ nữa”

+ Kết thúc của truyện vừa có điểm giống (em bé được nhìn thấy những đi đầu kì diệu, bay lên trong cảnh huy hoàng) vừa có điểm khác biệt (cái chết của nhân vật chính) với nhiều truyện cổ tích khác.

→ Thể hiện tinh thần nhân đạo của tác giả: Nhà văn không chỉ dành trọn tình yêu thương cho cô bé bán diêm mà còn thể hiện thái độ phê phán mạnh mẽ đối với sự thờ ơ, vô cảm trước con người, nhất là trước nỗi bất hạnh của trẻ thơ.

Viết kết nối với đọc

Bài tập (trang 66 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) với nhan đề Gửi tác giả truyện “Cô bé bán diêm”

Gợi ý:

- Đoạn văn cần có các ý:

+ Chia sẻ với nhà văn tình cảm xót thương dành cho cô bé bán diêm;

+ Nỗi buồn đau trước sự thờ ơ, vô cảm của con người;

+ Cùng nhà văn viết một đoạn kết khác cho câu chuyện;

+ Kể với nhà văn về một đi đầu tốt đẹp mà câu chuyện mang đến cho em.

Đoạn văn tham khảo:

Thân gửi nhà văn An-đéc-xen. Đã hơn một thế kỉ trôi qua kể từ ngày ông viết truyện ngắn “Cô bé bán diêm”, nhưng người đọc trên khắp hành tinh này, nhất là những bạn nhỏ vẫn luôn nghe văng vẳng đâu đây lời nguyện cầu tội nghiệp của cô bé. Ước mơ của cô bé trong câu chuyện là được sống mãi bên bà trong tình yêu thương, muốn thoát khỏi cảnh đói rét, đau khổ. Thực tế, cô bé đã chết rét, chết đói trong đêm giao thừa giữa khu phố với những ngôi nhà ngập tràn ánh sáng. Nhưng dưới ngòi bút yêu thương, chứa chan sự đồng cảm của ông, người đọc vẫn cảm giác rằng cô bé tội nghiệp ấy không chết. Em đang đi vào một thế giới khác, hạnh phúc và yêu thương hơn.